

Ad hoc organizirana radionica stavila je na dnevni red izazove koji se nalaze pred sektorom privatnih poduzetnika koji daju stanove u najam. Dio zemalja nastoji potaknuti ovakva rješenja, a u većem broju zemalja postoje problemi s organizacijom učinkovitog subvencioniranja kućanstava koji stanuju u ovim stanovima. Za godišnju konferenciju 2008. godine koja će se organizirati u Dublinu na ovu će se temu organizirati posebna radionica.

U okviru radionice »Socijalna politika, beskućništvo i socijalna isključenost« podneseno je nekoliko izlaganja koja su rezultat empirijskih istraživanja, a upozoravaju na širenje rizika beskućništva i problema socijalne isključenosti osoba koje nemaju pristojno stanovanje. K tome, koncept socijalne kohezije računa s više indikatora koji su povezani sa stambenom politikom i odgovarajućom kvalitetom stambenog fonda.

Konferencija je bila dobra prilika da se ostvari uvid u rezultate novih istraživanja te da se uputi u njihov tematski okvir. Stanovanje se sve više istražuje interdisciplinarno i u njega je uključeno sve više različitih struka. Izdavači su na konferenciji predstavili brojne knjige i periodiku iz ovog područja.

Gojko Bežovan

**PRVA KONFERENCIJA U POVODU
NASTAVKA AKTIVNOSTI
I PROVEDBE MJERA
ZAJEDNIČKOG MEMORANDUMA
O SOCIJALNOM UKLJUČIVANJU
REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, 2. srpnja 2007.

Prva konferencija u povodu nastavka aktivnosti i provedbe mjera Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju

Republike Hrvatske održana je u organizaciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi 2. srpnja 2007. godine u Zagrebu. Konferencija je nastavak niza aktivnosti koje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, kao koordinator predpristupnih aktivnosti suradnje Republike Hrvatske s Europskom unijom na području socijalnog uključivanja, provodi unazad dvije godine.

Zadaća je Hrvatske kao zemlje kandidatkinje da u okviru Predpristupne strategije Europske unije za Republiku Hrvatsku u području zapošljavanja i socijalnog uključivanja izradi dokumente: Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju (*Joint Inclusion Memorandum/JIM*) i Zajedničke procjene prioriteta politike zapošljavanja (*Joint Assessment of Employment Policy Priorities/JAP*). Za koordinatora izrade JIM-a zaduženo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi te je njegova izrada započela u rujnu 2005. godine. Spomenuti je dokument Hrvatsku trebao pripremiti za puno sudjelovanje u modelu otvorene koordinacije na području siromaštva i socijalne isključenosti.

Kako je u izradu dokumenta bilo potrebno uključiti i druge društvene dionike (predstavnike tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, socijalnih partnera, civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija, ustanova socijalne skrbi, medija i dr.), Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u tu je svrhu organiziralo nekoliko konferencija. Sam dokument usvojen je 5. ožujka 2007. godine nakon čega je uslijedila provedba njegovih ključnih mjera. U tu je svrhu Hrvatska preuzela obvezu izrade plana provedbe prioritarnih mjera koji daje pregled mjera koje se planiraju provesti tijekom 2007. i 2008. godine, ciljanih skupina na koje se mjere odnose, pokazatelja temeljem kojih će se mjeriti njihova realizacija te nositelja pojedinih mjera.

Cilj je ove konferencije bio dati uvid u nastavak aktivnosti na provedbi mjera zacr-

tanih u osmom poglavlju JIM-a kroz prikaz prijedloga Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje 2007.-2008. te predstavljanje pojedinih projekata, odnosno aktivnosti koje se Hrvatska obvezala provesti u narednom razdoblju.

Nakon pozdravnih govora državne tajnice za socijalnu skrb Dorice Nikolić i predstavnika Odjela za socijalnu zaštitu i socijalno uključivanje Europske komisije Georga Fischera, u prvom su dijelu kratko predstavljene započete aktivnosti na provedbi preuzetih obveza. Siniša Zrinščak je prisutne ukratko podsjetio na ključne izazove identificirane u JIM-u te je predstavio prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje 2007.-2008. Ukazao je na njegove osnovne smjernice čiji su ciljevi: povećanje zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih i ostalih ranjivih skupina, promocija razvoja ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje, promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada, poboljšanje obrazovne strukture populacije te usklađivanje obrazovanja sa zahtjevima tržišta, financijska stabilnost zdravstvenog sustava te jednakost pristupa zdravstvenim uslugama, deinstitucionalizacija i decentralizacija socijalnih usluga, razvijanje usluga skrbi za djecu predškolske i školske dobi, olakšavanje pristupa stanoivanju za socijalno ugrožene skupine, promicanje rodne jednakosti te omogućavanje revitalizacije i održivog razvoja depriviranih područja te uravnoteženog regionalnog razvoja.

Nadalje se Teo Matković ukratko osvrnuo na istraživanje o mladima u nepovoljnom položaju te na važnost samog procesa prijelaza mladih iz sustava obrazovanja u svijet rada. Ukazao je na nedostatak znanja o kvaliteti, stabilnosti i sigurnosti zaposlenja i karijere, usklađenosti sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, učinku politika zapošljavanja i usluga profesionalne orijentacije usmjerenih mladi-

ma, te je naglasio potrebu identificiranja skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada, njihovih čimbenika rizika, problema i potreba.

Projekt ocjene mogućnosti za decentralizaciju sustava socijalne skrbi predstavio je Predrag Bejaković. Naglasio je kako je između dviju alternativa, prenošenja centara za socijalnu skrb i odabranih domova socijalne skrbi na jedinice lokalne samouprave te prenošenja centara za socijalnu skrb i odabranih domova socijalne skrbi na županije, optimalno rješenje zapravo kombinacija ta dva pristupa. To bi značilo prenošenje na županije dok bi gradovi na dobrovoljnoj osnovi bili uključeni u pružanje usluga tako da im se na temelju zajedničkog dogovora omoguću upravljanje centrima. To se opravdava prethodnim iskustvima u pružanju usluga koja govore da bi gradovi i općine trebali omogućiti bolje djelovanje centara, ali je na njih nemoguće, ponajprije zbog njihove brojnosti, prenijeti cjelokupnu odgovornost za socijalnu politiku. Isto tako, mnogobrojne jedinice lokalne samouprave, posebice one ekonomski i demografski slabije, i u uvjetima pojačane fiskalne decentralizacije, ne bi mogle učinkovito brinuti o pojedinim socijalnim uslugama. Predstavljeni provedbeni plan pokazao je da bi sam proces decentralizacije započeo programiranjem inozemne pomoći te izradom tzv. strategije reforme javne uprave i decentralizacije nakon čega bi uslijedile neophodne zakonske promjene i na kraju sama realizacija projekta, pri čemu je kao krajnji rok određen studeni 2009. godine. Istaknut je i stalan rast zaduženosti stanovništva, pri čemu je bilo vidljivo kako se Hrvatska nalazi u daleko nepovoljnijem položaju od drugih zemalja Srednje i Istočne Europe. U tom je pogledu naglašena važnost mjera kao što su izmjene Ovršnog zakona koje bi ponajprije onemogućile bankama da prilikom otplate kredita sjedaju na cjelokupni prihod dužnika te uvođenje Kreditnog re-

gistra kao važnog mehanizma u prevenciji prezaduživanja građana.

Prikaz provizornog plana provedbe deinstitucionalizacije sustava socijalne skrbi dao je Zoran Šućur. Ponajprije je ukazao na postojeće stanje u pogledu broja ustanova te korisnika po vrstama ustanova socijalne skrbi, kao i postojećih programa izvaninstitucionalnih usluga. Sam proces deinstitucionalizacije odvijao bi se u četiri faze u razdoblju od 2007.-2018. godine. Započeo bi potrebnim zakonskim promjenama, edukacijom stručnih radnika, informiranjem javnosti te analizom potreba korisnika i njihovom pripremom za napuštanje institucija uz izradu plana transformacije domova, a nakon čega bi uslijedilo osnivanje metodoloških centara i službi podrške te osiguranje potrebnih stambenih kapaciteta i napuštanje institucija. Po završetku procesa 2018. godine izradila bi se evaluacija kvalitete usluga u deinstitucionaliziranom sustavu i ocijenila financijska učinkovitost sustava. Završna je diskusija ukazala na potrebu uvođenja i ciljane prevencije izdvajanja iz obitelji, a ne samo na potrebu za smanjenjem broja već smještenih osoba, kao i na potrebu uvođenja pilotprojekata na kojima bi se mogli pratiti učinci deinstitucionalizacije.

U središnjem dijelu konferencije predstavnici su Europske komisije predstavili model otvorene koordinacije, dali prikaz daljnjih aktivnosti Hrvatske te ukazali na povezanost mjera zacrtanih JIM-om i Operativnim programom za razvoj ljudskih resursa Instrumenta predpristupne pomoći (IPA). Posebno je naglašena potreba političke koordinacije i na području socijalne politike. Naime, sve se države nose s jednakim izazovima kao što su socijalna

isključenost, starenje stanovništva i sl. i pri tome uvelike ovise jedne o drugima. Stoga je potrebna politička koordinacija koja će dati legitimitet za teške reforme i olakšati sam proces njihove provedbe.

U završnom su dijelu predstavljeni glavni ciljevi te procesi reforme mirovinskog i zdravstvenog sustava Hrvatske pri čemu je naglasak stavljen na same izazove reformi te na održivost sustava. Dunja Skoko-Poljak ukratko je prikazala plan reforme zdravstvenog sustava te istaknula usmjerenost k jednakosti i pravičnosti korištenja zdravstvenih usluga, podizanju učinkovitosti i kvalitete sustava. Na reformu mirovinskog sustava kratko se osvrnula Snježana Baloković. Istakla je teškoće i učinke proizašle iz reforme, kao i daljnje prioritete te ciljeve koji se trebaju postići. Naglasak je stavljen na nepovoljnu demografsku sliku te još uvijek visoki udio mirovinskih troškova u BDP-u.

Završna je rasprava naglasila problem novih umirovljenika te tranzicijskog troška, ali i problem opterećenosti sustava povlaštenim mirovinama. Vidljivo je postojanje svijesti kreatora reformi o tim problemima te je spomenuto kako je formirana radna skupina koja radi na prijedlogu njihova rješenja. Rasprava je nadalje istaknula problem pristupa ranjivih skupina zdravstvenoj zaštiti te tzv. »negativno definirane košarice« u zdravstvenom sustavu.

Zaključno su spomenute aktivnosti koje se očekuju u vezi s izradom konačnog teksta Nacionalnog provedbenog plana te je najavljeno održavanje još jedne konferencije čiji je osnovni cilj praćenje realizacije zacrtanih mjera.

Ivana Dobrotić